

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dr. Petera Javorika z Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki, w Krakowie.

Recenzja opracowana na podstawie pisma, które otrzymałem od Sekcji do spraw Stopni w Zakresie Sztuki, Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, (nr sprawy KUS-521-7-1/2021). Dokumentacja zawiera obszerną wersję drukowaną oraz pełną wersję elektroniczną zawartą na dołączonym nośniku pamięci.

-

Sylwetka Habilitanta

Dr Peter Javorik urodził się w 1982 roku. W 2012 r. ukończył studia magisterskie na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Technicznego w Koszycach, na Słowacji. Doktorat w zakresie projektowania graficznego na kierunku Komunikacja Wizualna obronił w Katedrze Designu, Uniwersytetu Technicznego w Koszycach w 2016 r. Peter Javorik jest czynnym grafikiem projektantem, przepelnionym pasją do plakatu — plakatu traktowanego jako osobistą wypowiedź projektowo-artystyczną. Zaangażowanie w propagowanie współczesnego plakatu jest fundamentalną cechą jego artystycznej postawy i ważnym elementem jego osiągnięć. Javorik jest autorem, kuratorem i organizatorem Quadriennale Plakatu w Bardejowie na Słowacji, którego pierwsza edycja miała miejsce w 2017 roku, a kolejne w 2019. i w 2021.

Od 2017 roku jest zatrudniony jako adiunkt w Katedrze Komunikacji Wizualnej, Wydziału Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Przebieg pracy naukowo – zawodowej

2012. magisterium na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Technicznego w Koszycach, Słowacja.
2012. pobyt studyjny w Rotterdamie.
2014. Staż Europejski Palma de Mallorca.
2015 – 2016. Staż – Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Form Przemysłowych, Projektowanie Komunikacji Wizualnej.
2016. doktorat w zakresie projektowania graficznego, kierunek Komunikacja Wizualna, Katedra Designu, Uniwersytet Techniczny, w Koszycach.
2016 – 2017. asystent na Wydziale Form Przemysłowych, Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.
2017. zatrudniony jako adiunkt, Katedra Komunikacji Wizualnej, Wydział Form Przemysłowych, Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Habilitant z powodzeniem realizuje się jako dydaktyk, prowadząc zajęcia ze studentami w przedmiocie Podstawy Komunikacji Wizualnej oraz Projektowanie Komunikacji Wizualnej na Wydziale Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, w Katedrze Komunikacji Wizualnej.

Peter Javorik czynnie działa jako propagator idei plakatu, jego ważnych kulturotwórczych aspektów. Prezentuje i wygłasza wykłady m.in:

2018. Moscow Design Week, Moskwa – *Plakat na Słowacji*,
Biblioteka Jagiellońska, Kraków – *Plakat na Słowacji*,
2020. TypoGraphic Days, Cyprus – *Poster and Typo-poster*.

Habilitant jest aktywnym kuratorem, społecznikiem i aktywistą.
Zrealizował kilkanaście ważnych projektów kuratorskich:

2017.

45 Lat KKW, Koszyce
Poster Quadrennial, Bardejów
Jury Poster Exhibition, Bardejów
Student Poster Exhibition, Bardejów
Herby, Barbara Cąplak-Widłak, Muszyna
Erby, Barbara Cąplak-Widłak, Bardejów

2018.

China Graphic Poster, Koszyce
1917–2017, Bardejów
Shut up!, Bardejów
China Graphic Poster, Bardejów

2019.

Poster Quadrennial Bardejov, Koszyce
City of Bardejov, Bardejów

2020.

EtnoKraków/Rozstaje 2020
City of Bardejov, Kraków
City of Bardejov, Szczecin
Nauczyciele KKW ASP Kraków, Szczecin
Studenci KKW ASP Kraków, Szczecin

Użyłem terminu aktywista, ponieważ Javorik podjął się niezwykłego wyzwania, reaktywując społeczność miasta Bardejów wokół idei Quadriennale Plakatu – imprezy międzynarodowej o coraz większym zasięgu. W załączonej dokumentacji widać ogrom pracy i zaangażowania w to bezprecedensowe przedsięwzięcie. To niewątpliwie duży sukces o wielowymiarowym efekcie społecznym, promocyjnym, kulturalnym i artystycznym. W 2019 roku Javorik zorganizował projekt City of Bardejov – do którego zaprosił ponad 600 projektantów z całego świata. Projekt zaowocował niepowtarzalną kolekcją plakatów promującą miasto Bardejów. Kolekcja została zaprezentowana na wystawie City of Bardejov w centrum kultury Hruba Bašta i w Parku Klasztornym w Bardejowie.

Peter Javorik jest ponadto autorem i kuratorem wystawy plenerowej chińskiego plakatu Slovakia Outdoor Poster, Design Exhibition, *China Graphic Poster* w Parku Klasztornym w Bardejowie w 2018 roku, oraz intrygującej wystawy plakatów pod hasłem *Rewolucje w Rosji 1917–2017* w centrum kultury Hruba Bašta w Bardejowie, w 2018 roku. Jak sam podkreśla w Autoreferacie, traktuje swoje wystawy jako projekty designersko-artystyczne. Pełni rolę twórcy absolutnego. Projektuje plakaty, publikacje, pozyskuje środki, aktywizuje społeczność, angażuje patronów i jurorów.

W Autoreferacie Jaworik wyznaje:

Można powiedzieć, że plakat to moje życie — ukochana forma twórczości, ulubiony i bardzo pouczający przedmiot dydaktyki, na pograniczu sztuk projektowych i pięknych. W działalności plakatu dostrzegam wartości warte ocalenia, dyskusji, dokumentacji. Daje ona możliwość niezwykle cennej współpracy międzynarodowej, nawiązywania wartościowych kontaktów, budowania prężnie działającego, zgranego środowiska — społeczności plakacistów zdolnych do solidarnej kooperacji ponad podziałami narodowymi. To także świetny kontekst do promocji miejscowości — miast, regionów, czy nawet całego kraju. Stąd moje zaangażowanie w promocję plakatu — liczne przedsięwzięcia organizacyjne i kuratorskie, których przykłady składają się na cykl dzieł opisywanych w niniejszym autoreferacie i będących przedstawionym do oceny dziełem habilitacyjnym.

Dr Peter Javorik zasiada w Jury ważnych międzynarodowych konkursów:

2019. International Poster Biennale, Lublin – członek jury

2020. GoldenBee 14, Moskwa – członek jury

Ecuador Poster Bienal, Quito – członek jury

International Poster Design, Bolu – członek jury

6. Moscow Poster Competition, Moskwa – członek jury

Super Heroes, Jakarta – członek jury

Designers With Heart, Caracas – członek jury

Osiągnięcia artystyczne. Autoreferat. Dzieło habilitacyjne

W latach 2016 – 2020, dr Peter Javorik miał 6 wystaw indywidualnych:

2017

Znaki graficzne, Galeria Schody, Wydział Form Przemysłowych ASP w Krakowie,
ul. Smoleńsk 9, Kraków

2019

Plakaty, Galeria Słoneczna, ul. Chrobrego 1, Radom

Plakaty, 6 dzielnica, ul. Piotrkowska 102, Łódź

Plakaty, Galeria Hniezdne, Hniezdne 3, Słowacja

2020

Plakaty, Galeria Przy Cerkwii w Filharmonii w Szczecinie, ul. Małopolska 48, Szczecin

Znaki graficzne, Galeria Gilotyna, Plac Piotra i Pawła 4/5, Szczecin

-

Habilitant brał też udział w bardzo wielu prestiżowych wystawach zbiorowych o międzynarodowym charakterze i zasięgu.

Trzeba w tym miejscu wymienić ważniejsze wystawy międzynarodowe z lat 2016–2020:

2016.

Ecuador Poster Bienal, Quito; Triennial of Stage Poster, Sofia; Golden Bee, Moskwa; All gold of the world, Moskwa; Poster Biennial, Meksyk;

2017.

Poster Triennial, Lahti; Ecuador Poster Biennial, Guayaquil;

2018.

Ecuador Poster Bienal, Quito; Golden Bee, Moskwa; China Printing Design Biennial, Shenzhen; 5 Moscow Poster Competition, Moskwa; Triennale plagatu Trnawa, Trnawa; 3rd International Poster Festival, Shenzhen;

2019.

Triennial of Stage Poster, Sofia; Stop Hate, Poznań; Cyprus Poster Triennial, Lemesos; The Peruvian Design Biennial, Callao;

2020.

Type+Text, Łódź; EIPF 2, Dubaj; Ecuador Poster Bienal, Quito; Bienal del Cartel Bolivia, La Paz; Biennale Plakatu Teatralnego, Rzeszów

Dr Peter Javorik jest laureatem nagród i wyróżnień w konkursach międzynarodowych:

2017

Eko-Poster Szczecin – II miejsce za plakat *Save misty the Dolphin*

2018

200th anniversary of Karl Marx – laureat nagrody za plakat *Karl Marx*

5 Moscow Poster Competition – I miejsce za serię plakatów dla Galerii Schody, WFP ASP, Kraków

Ecuador Poster Bienal, Quito – Wyróżnienie za plakat *1917–2017*

Theatre Poster Contest, Kiszyniów – II miejsce za plakat *Trzy świnki i wilk*

2019

Najpiękniejsze książki roku 2018, Słowacja

TOP 20 – Nagroda w kategorii – Książki o sztuce i publikacje ilustrowane za książkę *1917–2017*

The Peruvian Design Biennial, Callao – Top 20, za plakat *40 Lat UNESCO*

Triennial of Stage Poster, Sofia – Wyróżnienie za plakat *Trzy świnki i wilk*

Ideografia, Poznań – Wyróżnienie za plakat *Dyplomy Magisterskie 2018*

We Want Jazz!, Warszawa – Wyróżnienie za plakat *Jazz*

2020

Najpiękniejsze książki roku 2019, Słowacja

TOP 20 – Nagroda w kategorii – Książki o sztuce i publikacje ilustrowane za książkę *City of Bardejov*

Eko-Poster Żylina, Słowacja – Wyróżnienie za plakat *Naturalistic shapes and forms*

Peter Javorik jest ponadto kuratorem wystaw i autorem wykładów z dziedziny współczesnego plakatu i designu.

Warto w tym miejscu przyrzeć się meritum głównej działalności graficznej habilitanta jaką bez wątpienia jest projektowanie systemów znaków i plakat.

Moją szczególną uwagę zwróciły znaki Local Host, 2016; Dziedzictwo, 2017; Poster Quadrennial Bardejov, 2017; Bardejov Design, 2018. Cechą wspólna tych znaków jest minimalizm, silnie typograficzna konotacja, analogie do mandali i negatywowo-pozytywowych rozwiązań, które widoczne są również w większych formach graficznych Javorika. Elementy znakowe

są współwymierne w jego arsenale środków graficznych. Miniaturowe, kameralne formy piktogramów, nabierają nowej mocy w transpozycji na format plakatu. Doskonałym przykładem jest tu cykl dla Galerii Schody 2017 – 2020. Czarno-białe plakaty tworzą jednolity, rozpoznawalny system piktogramów, abrewiatur, ligatur. Przetworzone inicjały tytułów wystaw, nazwisk i imion autorów wystaw dają w efekcie silny impakt graficzny. Tu również pojawia się motyw mandali, intensywna gra kontrastów i quasi typograficzna konstrukcja. Plakat Javorika działa znakiem, często enigmatycznym, zawsze jednak intrygującym i dobitnym. To radykalne ograniczenie formy, kameralne, minimalne środki typograficzne, (wręcz mikro typografia) powodują bardzo silne działanie plakatu – znaku. Prace poprzez relacje czerni do bieli, przywodzą na myśl swoistą digitalną kaligrafię. Wydaje się, że to najważniejsze, najbardziej doskonałe plakaty z bogatego dorobku Javorika. Ze względu na wyraz, oryginalność i studyjną konsekwencję cyklu projektowego — w pełni zasługują na miano dzieła habilitacyjnego. Habilitant eksploruje dalej temat znaku-piktogramu w kolejnych swoich pracach – Radio Jazz 2018, LAG Cieszyn 2018, Body Typo 2019, World Design Day 2020.

Styl graficzny Javorika charakteryzuje silne przywiązanie do prostoty i powściągliwy minimalizm. W jego plakatach dominuje silny imperatyw typograficzny z oszczędną formą signu – znaku. Javorik prezentuje plakat pozbawiony wszelkich niepotrzebnych elementów i ozdobników, redukując do niezbędnego minimum ilość graficznych artefaktów, potęgując i uwydatniając w ten sposób formę ostatecznego komunikatu. Jest projektantem rozpoznawalnym, obecnym w panoramie polskiego i międzynarodowego plakatu. Zdobywa liczne nagrody i bierze aktywny udział w młodej społeczności designerskiej. Nie mniej ważne, jest bezprecedensowe zaangażowanie Habilitanta w działania społeczno-kulturalne, projekty kuratorskie propagujące plakat jako medium artystyczne i kulturotwórcze.

Javorik tak pisze o swojej misji w Autoreferacie:

Plakat jest tym obszarem projektowania komunikacji wizualnej, któremu oddałem się w największym stopniu zarówno jako projektant, jak i organizator wydarzeń propagujących grafikę użytkową w skali lokalnej i międzynarodowej.

Résumé

Udokumentowane osiągnięcia naukowe i artystyczne habilitanta odpowiadają w pełni wymaganiom określonym w art.219 §4 ust.1. pkt 2 ustawy (Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U.2021.478).

Dostarczone drukowane materiały dokumentacji Habilitanta zostały opracowane na wysokim poziomie edytorskim. Wszystkie dokumenty w formie książek i zeszytów są spójne zarówno pod względem projektowym jak i makrotypograficznym. Dobór poszczególnych środków formalnych i elementów oprawy introligatorskiej — szyty otwarty grzbiet, gramatura i rodzaj papieru, wybór rodziny typograficznej, layout i edycja tekstu — świadczą o wysokiej kulturze projektowej Habilitanta. Całokształt redakcji i opracowania graficznego tej dokumentacji zasługuje w mojej opinii na najwyższą ocenę.

Zaprezentowany i rzetelnie udokumentowany przebieg pracy naukowo-zawodowej, przedstawiony dorobek artystyczny, Autoreferat i Dzieło Habilitacyjne oraz dokumentacja pracy dydaktycznej nie pozostawiają żadnych wątpliwości co do wysokiego poziomu kwalifikacji, świadomej postawy artystycznej, aktywności i oryginalności osiągnięć projektowych Habilitanta.

Na szczególną uwagę zasługuje bezprecedensowy projekt lokalny Habilitanta, w którym pełni funkcje kuratora i animatora – Quadriennale Plakatu Bardejów (Poster Quadrennial Bardejov). Szeroki zasięg międzynarodowy imprezy, aktywacja lokalnej społeczności daje w efekcie przedsięwzięcie o wielkiej wartości kulturotwórczej i propagatorskiej.

Konkluzja

Przedstawiona i potwierdzona dokumentacja Habilitanta, zarówno w zakresie dorobku naukowo-zawodowego, osiągnięć artystycznych jak również dzieła habilitacyjnego spełnia wszystkie wymagane warunki ustawowe i pozwala mi z pełną satysfakcją i przekonaniem wnioskować, o nadanie dr. Peterowi Javorikowi – stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Prof.
Sławomir
Kosmyńska

Digitally signed by Prof.
Sławomir Kosmyńska
DN: cn=Prof. Sławomir
Kosmyńska, o=Strzeminski
Academy of Fine Arts and
Design, Łódź,
email=sławomir.kosmyńska@as
p.lodz.pl, c=US
Date: 2021.09.13 20:45:11
+02'00'

Sławomir Kosmyńska, wrzesień 2021

